

STANDARDY WYMAGAŃ BĘDĄCE PODSTAWĄ PRZEPROWADZANIA SPRAWDZIANU W OSTATNIM ROKU NAUKI W SZKOLE PODSTAWOWEJ

1. Czytanie

Uczeń:

- 1) odczytuje różne teksty kultury (w tym kształtujące tożsamość narodową i postawę obywatelską):
  - a) źródła i teksty historyczne, w tym: fragmenty kronik, pamiętników, listów, elementy dziedzictwa kulturowego, w szczególności zabytki architektury reprezentatywne dla danej epoki, polskie pieśni patriotyczne,
  - b) teksty literackie, w tym: baśnie, legendy, mity, opowiadania, utwory poetyckie i prozatorskie z klasyki dziecięcej i młodzieżowej - polskiej i światowej,
  - c) teksty użytkowe, w tym: telegram, zaproszenie, zawiadomienie, instrukcję, przepis, ogłoszenie, kartkę pocztową, list prywatny i oficjalny, tabelę, notatkę,
  - d) proste teksty podręcznikowe, a także publicystyczne i popularnonaukowe, w tym: audycję radiową i telewizyjną, artykuł prasowy,
  - e) przedstawienia teatralne i filmy,
  - f) przekazy ikoniczne, w tym: komiksy, dzieła malarskie, rzeźby,rozpoznaje ich cechy charakterystyczne, dostrzega znaczenia dosłowne i odkrywa sensy przenośne,
- 2) określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu:
  - a) rozumie pojęcia: fikcja literacka, świat przedstawiony, nadawca, odbiorca, podmiot mówiący, narracja, przenośnia, rytm,
  - b) posługuje się czynnie terminami: bohater, wątek, akcja, autor, narrator, epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, rym, zwrotka, refren, baśń, legenda, opowiadanie, powieść, proza, poezja oraz podstawowymi terminami związanymi z przekazami ikonicznymi, plastyką, muzyką, radiem, telewizją, filmem, teatrem, prasą,
- 3) rozumie znaczenia podstawowych symboli występujących w instrukcjach i w opisach:
  - a) diagramów,
  - b) map,
  - c) planów,
  - d) schematów,
  - e) innych rysunków,
- 4) odczytuje dane z:
  - a) tekstu źródłowego,
  - b) tabeli,
  - c) wykresu,
  - d) planu,
  - e) mapy,
  - f) diagramuoraz odpowiada na proste pytania z nimi związane.

2. Pisanie

Uczeń:

- 1) pisze na temat i zgodnie z celem, posługując się następującymi formami wypowiedzi:
  - a) opowiadanie,
  - b) opis przedmiotu, krajobrazu, postaci rzeczywistej i literackiej, dzieła sztuki,
  - c) sprawozdanie z uroczystości szkolnej, wycieczki,
  - d) notatka w formie planu, tabeli, wykresu, streszczenia,
  - e) kartka pocztowa,
  - f) list prywatny i oficjalny,
  - g) telegram,
  - h) zaproszenie,
  - i) zawiadomienie,
  - j) ogłoszenie,
  - k) instrukcja,
  - l) przepis,
- 2) formułuje wypowiedzi ze świadomością celu (intencji):
  - a) pyta i odpowiada,
  - b) potwierdza i zaprzecza,
  - c) poleca i prosi,
  - d) przyrzeka i obiecuje,
  - e) zachęca i zniechęca,
  - f) zaprasza,
  - g) przeprasza,
  - h) współczuje,
  - i) żartuje,
  - j) wątpi,
  - k) odmawia,

- 3) buduje tekst poprawny kompozycyjnie (ok. 1 strony formatu A4), celowo stosując środki językowe i przestrzegając norm gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych,
- 4) przedstawia w postaci graficznej dane zapisane w tabeli:
  - a) przenosi informacje na oś liczbową, chronologiczną, układ współrzędnych,
  - b) wyraża dane w postaci diagramu słupkowego, prostego schematu, innego rysunku,
- 5) dba o układ graficzny, czytelność i estetykę zapisu:
  - a) dostosowuje zapis do formy wypowiedzi,
  - b) wyróżnia części tekstu zgodnie z jego strukturą,
  - c) pisze czytelnie.

3. Rozumowanie

Uczeń:

- 1) posługuje się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń:
  - a) sytuuje je w przestrzeni,
  - b) umieszcza daty w przedziałach czasowych,
  - c) oblicza upływ czasu między wydarzeniami,
  - d) porządkuje wydarzenia w kolejności chronologicznej.
- 2) przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń i zjawisk:
  - a) domyśla się przyczyn, przewiduje skutki wydarzeń bliskich życiu i swoim doświadczeniom,
  - b) wskazuje główne przyczyny i skutki doniosłych wydarzeń w historii Polski,
  - c) wyjaśnia przyczyny i skutki zmian, które zachodzą w środowisku w wyniku działalności człowieka,
- 3) określa znaczenie osiągnięć człowieka dla rozwoju cywilizacyjnego:
  - a) wyjaśnia na prostych przykładach zmiany cywilizacyjne, jakie nastąpiły na przestrzeni dziejów,
  - b) opisuje najważniejsze osiągnięcia, które składają się na polskie dziedzictwo kulturowe,
- 4) wyraża własne opinie i próbuje je uzasadnić, wyjaśniając swoje stanowisko, używa odpowiednich argumentów,
- 5) opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą:
  - a) wyrażenia arytmetycznego i prostego wyrażenia algebraicznego,
  - b) prostego równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą,
  - c) planu,
  - d) mapy,
  - e) prostego schematu,
  - f) diagramu słupkowego,
  - g) innego rysunku,
- 6) rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności:
  - a) liczb,
  - b) figur,
  - c) zjawisk,
  - d) przemian,
  - e) obiektów przyrodniczych,
  - f) elementów środowiska,
 wskazuje różnice i podobieństwa oraz porządkuje je,
- 7) dostrzega prawidłowości, opisuje je i sprawdza na przykładach:
  - a) opisuje zjawiska o charakterze powtarzalnym, spotykane w najbliższym otoczeniu,
  - b) na podstawie opisu zjawiska mającego charakter prawidłowości wnioskuje o dalszym jego przebiegu,
- 8) ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania,
- 9) analizuje otrzymane wyniki i ocenia ich sensowność:
  - a) porównuje wyniki z własnym doświadczeniem,
  - b) sprawdza wyniki z warunkami zadania.

4. Korzystanie z informacji

Uczeń:

- 1) wskazuje źródła informacji, posługuje się nimi,
- 2) analizuje oferty mediów kierowane do dzieci i młodzieży, wybiera spośród tych ofert, kierując się wskazanymi kryteriami (osadzonymi także w wartościach).

5. Wykorzystywanie wiedzy w praktyce

Uczeń:

- 1) posługuje się poznanymi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku,
- 2) wybiera przyrządy służące do obserwacji i pomiaru, odpowiada na pytania dotyczące przebiegu zjawisk, zapisuje wyniki obserwacji,
- 3) wykonuje obliczenia dotyczące:
  - a) długości,
  - b) powierzchni,
  - c) objętości,
  - d) wagi,
  - e) czasu,
  - f) temperatury,
  - g) pieniędzy,
- 4) planuje i wykonuje obliczenia z wykorzystaniem kalkulatora,
- 5) wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności:
  - a) liczb,
  - b) figur,

- c) zjawisk,
  - d) przemian,
  - e) obiektów przyrodniczych,
  - f) elementów środowiska
- i stosuje je do rozwiązania problemu,
- 6) zna zasady bezpiecznego posługiwania się urządzeniami technicznymi i materiałami chemicznymi, rozpoznaje oznakowania substancji toksycznych, łatwopalnych i wybuchowych, objaśnia zasady użytkowania domowych urządzeń elektrycznych,
- 7) wyjaśnia na podstawie instrukcji obsługi, jak uruchomić i wykorzystać proste urządzenia techniczne,
- 8) rozumie potrzebę stosowania zasad:
- a) higieny,
  - b) bezpieczeństwa,
  - c) zdrowego trybu życia,
  - d) oszczędnego korzystania z energii i innych zasobów przyrody,
  - e) postępowania w środowisku przyrodniczym.